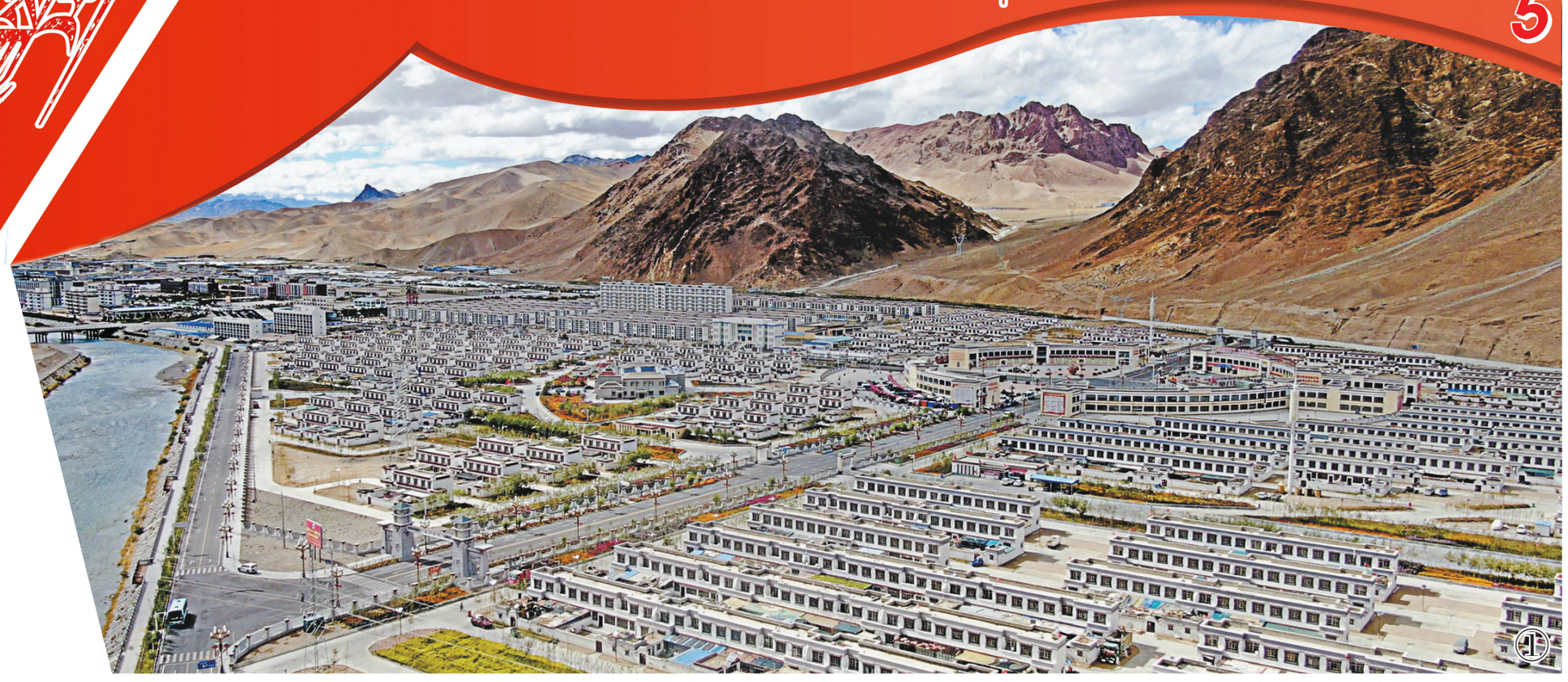

མཐའ་མཚམས་འབྱོར་འབྲིང་དཔེ་སྟོན་་་
གྲོང་ཚོ་སྟེ།བདེ་མཆོག་གྲོང་ཚོ་ནི་2012ལོའི་
ཟླ་10པར་ལས་མཇུག་འགྲིལ་ནས་སྤྱོད་འགོ་་་་
ཚུཌ་པ་དང་ཁྱོན་མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་4842.94
བཏང་ཡོད།དེའི་ཁྲོད་ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་་་
གྱི་ལྷན་སྦྱར་བོད་སྐྱོར་མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་2060
ཡོད་ཅིང་།ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་དུད་ཚང་་
47དང་མི་166ལ་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བ་རེད།
མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་འབྱོར་་་་་
འབྲིང་གྲོང་ཚོ་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་དཔེ་མཚོན་་་་་་
གྲོང་ཚོ་སྟེ།བདེ་མཆོག་གྲོང་ཚོར་སྔ་རྗེས་སུ
“རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་དཔལ་གྲོང་ཚོ་དང་གྲོང་་
རྡལ”དང“རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་མཐུན་་་་་་
སྒྲིལ་ཡར་ཐོན་དཔེ་སྟོན་ཁུལ་དང་དཔེ་སྟོན་་་་་
ཚན་པ་ཁག་བརྒྱད་པའི”གཟི་བརྗིད་མཚན་་་་
སྙན་རག་པ་རེད།

བདེ་མཆོག་གྲོང་ཚོ་ཕུད།ཧྲའན་ཤིས་་་་
ཞིང་ཆེན་གྱིས་ད་དུང་ལྷན་སྦྱར་མ་དངུལ་་་་་་་་
སྒོར་ཁྲི་3000དང་སྒོར་ཁྲི་4000བཏང་ནས་
སོག་སྟོད་མཐའ་མཚམས་འབྱོར་འབྲིང་གྲོང་་
ཚོ་དང་སེང་གེ་ཁ་འབབ་གྲོང་རྡལ་ཁམས་་་་་་་་
བདེ་ཁུལ་གསར་གྱི་ཡུལ་གཞན་དུ་དབུལ་་་་་་་་་
སྐྱོར་གནས་སྤོའི་བཀོད་སྒྲིག་ས་ཚིགས་་་་་་་་་་་་་
འཛུགས་སྐྲུན་ནང་ཧུར་ཐག་ཞུགས་པ་རེད།
དེའི་ཁྲོད་ནས་སེང་གེ་ཁ་འབབ་གྲོང་རྡལ་་་་་་་་
ཁམས་བདེ་ཁུལ་གསར་གྱི་རྣམ་གྲངས་དུས་་་་་
ཐེངས་གཉིས་ལ་དབྱེ་ནས་བསྐྲུན་པ་དང་ས་་་་
ཆའི་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་མུའུ་490ལྷག་ཟིན་པ་རེད།
རྣམ་གྲངས་བསྐྲུན་རྗེས།གྲོང་གསེབ་ཕྱུག་པོ་
ཆགས་དཀའ་བ་དང་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་་་་་་་་་་
དཀའ་བའི་གནད་དོན་རྩ་བའི་ཆ་ནས་སེལ་་་་
ཐུབ་པ་རེད།

པར①ནི་ཧྲའན་ཤིས་བོད་སྐྱོར་གྱིས་རོགས་སྐྲུན་བྱས་པའི་ཁམས་བདེ་སྡོད་ཁང་གསར་པ་ཡིན་པ།པར②2012ལོའི་ཟླ་10པར་ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་གྱིས་རོགས་སྐྲུན་བྱས་པའི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་མཐའ་་
མཚམས་འབྱོར་འབྲིང་དཔེ་སྟོན་གྲོང་ཚོ་དང་པོ་སྟེ།སྒར་རྫོང་བཀྲ་ཤིས་སྒང་ཤང་བདེ་མཆོག་གྲོང་ཚོའི་སྡོད་ཁང་་གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་ལས་མཇུག་འགྲིལ་བ་དང་།འདི་ནི་སྡོད་ཁང་གསར་པར་སྤོ་བའི་མཛད་སྒོར་མང་ཚོགས་་་ཚོས་དགའ་སྤྲོའི་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་བཞིན་པ།
པར③ནི་ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་གྱི་བོད་སྐྱོར་རྣམ་གྲངས་དང་སྤུ་ཧྲེང་རྫོང་གི་དེང་རབས་ཞིང་འབྲོག་ལས་དཔེ་་་་
སྟོན་རྟེན་གཞིའི་འགན་འཁུར་བ་ཀུའོ་ཅུས་ལེའང（གཡོན་གྱི་དང་པོ）གིས་སྤུ་ཧྲེང་གྲོང་རྡལ་སྐྱིད་ཐང་གྲོང་མི་ཨུ་ལྷན་་རྒྱས་ཤིང་ཚོགས་ཆུང་གི་མང་ཚོགས་ལ་ཡལ་གཅོད་རྒྱག་སྟངས་སློབ་བཞིན་པ།
པར④ནི་1995ལོར་ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁག་དང་པོའི་འགྲིམ་འགྲུལ་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་བོད་སྐྱོར་ལས་བྱེད་་་
པས་ཇུས་འགོད་དང་ལྟ་འདོམས་བྱས་པའི་མངའ་རིས་ཀྱི་སྣུམ་ནག་ལམ་དང་པོ་ཧྲའན་ཤིས་ལམ་ཡིན་པ།
པར⑤ནི་ཧྲའན་ཤིས་བོད་སྐྱོར་གྱིས་རོགས་སྐྲུན་བྱས་པའི་སྒར་རྫོང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཞིང་ལས་ཐོན་ལས་གླིང་ཡིན་པ།པར⑥ནི་ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་གྱི“ཚོགས་སྒྲིག་རྣམ་པའི”སྨན་བཅོས་བོད་སྐྱོར་རུ་ཁག་གི་རོཌ་རམ་འོག་2016ལོའི་ཟླ་12པར་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་མི་དམངས་སྨན་ཁང“ཀ་པ་རིམ་པ་གཉིས་པའི”སྨན་ཁང་བདེ་བླག་ངང་གཏོད་པ་་་་་དང་། མིག་སྔར་སྨན་ཁང་དེས“ཀ་པ་རིམ་པ་གསུམ་པ”འཛུགས་གཏོད་ལས་་་་་་་
དོན་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

ཧྲའན་ཤིས་ཀྱིས་མངའ་རིས་ལ་ཁ་གཏད་རོགས་སྐྱོར་བྱས་པ།

ཧྲའན་ཤིས་ཀྱི་བརྩེ་སེམས་ཟབ།མངའ་རིས་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྲུན།

ལོ་30ཡི་རིང་།ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་་་་་་
གྱིས་སྔ་རྗེས་སུ་བོད་སྐྱོར་དུས་ཡུན་ལོ་གསུམ་་་་་་
ཡིན་པའི་ཁག་ཐེངས་10ཡི་ལས་བྱེད་པ་368
དང་། ཁག་ཐེངས་9ཡི“ཚོགས་སྒྲིག་རྣམ་་་་་་་་་་་་་་
པའི”སྨན་བཅོས་བོད་སྐྱོར་ཤེས་ལྡན་པ་243
རིམ་གསུམ་སྨན་ཁང་གི་ཁ་གཏད་རོགས་སྐྱོར་སྨན་་
བཅོས་ཤེས་ལྡན་པ་290ཁག་ཐེངས་3གྱི“ཚོགས་་་་
སྒྲིག་རྣམ་པའི”སློབ་གསོའི་བོད་སྐྱོར་ཤེས་ལྡན་པ་61
ཁག་ཐེངས་11གི་དུས་ཐུང་བོད་སྐྱོར་ལས་བྱེད་པ་་་་་་་་་
292བཅས་བོད་ལ་འདེམས་གཏོང་བྱས་ཡོད།ཤེས་་་་་་
ལྡན་ལས་བྱེད་པའི་བོད་སྐྱོར་ཁག་རེ་རེས་བོད་དུ་རྩ་བ་་་་
ཚུགས་པ་དང་མཐའ་མཚམས་ཁྱིམ་གཞིས་སུ་བྱས་ཏེ་་་་་་་་་
རྨང་གཞིའི་སྒྲིག་བཀོད་འཛུགས་སྐྲུན་དང་།སྤྱི་ཚོགས་བྱ་་
གཞག་འཕེལ་རྒྱས།དམངས་འཚོ་ལེགས་གཏོང་སོགས་་་་་་་
ཐད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་300ལྷག་ཙམ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་དང་།
རིམ་རྩིས་བརྒྱབ་ན་རོགས་སྐྱོར་མ་དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་22.8
ཙམ་བཏང་སྟེ།མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད་དང་
སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཧྲའན་ཤིས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་་
ལེགས་སྐྱེས་སུ་ཕུལ་བ་རེད།

ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་སློབ་གསོའི་ཁོངས་་་
གཏོགས་ཀྱིས་བོད་སྐྱོར་ལས་དོན་སྤེལ་ཚུན།
རོགས་སྐྱོར་བྱེད་ཤུགས་ཟམ་མི་ཆད་པར་ཆེ་རུ་
བཏང་བ་དང་རོགས་སྐྱོར་བསམ་ཕྱོགས་དང་་་
བྱེད་སྟངས་གསར་གཏོད་བྱས་ཤིང་།ཧྲའན་་་
ཤིས་དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་མི་རིགས་མང་པོའི་་་་་་
མཐུན་སྒྲིལ་ཡར་ཐོན་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་བ་་
དང་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་ཚོགས་་་་་་་
པའི་འདུ་ཤེས་བརྟན་དུ་གཏོང་བ་གཙོ་རྐང་དུ་
བྱ་རྒྱུ་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས།མངའ་རིས་ས་་་་་་་
ཁུལ་གྱི་སློབ་གཉེར་ཆུ་ཚད་དང་སློབ་གསོའི་་་་་་
སྤུས་ཚད་མཐོ་རུ་ཧུར་ཐག་བཏང་བ་རེད།
2023ལོའི་ལོ་མཇུག་བར།ཧྲའན་ཤིས་་་
ཞིང་ཆེན་གྱིས་རིམ་རྩིས་བརྒྱབ་ན་བོད་ལྗོངས་་

འཛིན་གྲྭའི་དམའ་འབྲིང་དང་མཐོ་འབྲིང་གི་་་
སློབ་མ་3900ལྷག་ཙམ་དང་།མངའ་རིས་ས་་
ཁུལ་གྱི་འབྲིང་རིམ་ལས་རིགས་ཀྱི་སློབ་མ་280
ལྷག་ཙམ།ཧྲའན་ཤིས་སུ་སློབ་གྲྭ་འགྲིམ་་་་་་་་་་་
བཞིན་པའི་ཐེམ་ཁུངས་བོད་ནས་ཡིན་པའི་་་་་་་
སློབ་ཆེན་སློབ་མ་4739བཅས་གསོ་སྐྱོང་བྱས་་་
ཤིང་།ཧྲའན་ཤིས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་མང་པོ་དང་་་་་་་་་
མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་སློབ་གྲྭའི་་་་་་
དབར“མཛའ་མཐུན་སློབ་གྲྭའི”འབྲེལ་བ་་་་་་་་
བཙུགས་ཏེ་ཕྱོགས་གཉིས་སྤེལ་རེས་དང་ཐུན་་་
མོང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་བར་བྱས་པས།མངའ་་་
རིས་ས་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མང་ཚོགས་་་་་
ཚོའི་སློབ་གསོར་བློ་ཡིད་ཚིམ་ཚད་དང་སྐྱིད་་་་་་
སྣང་ཟམ་མི་ཆད་པར་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་རེད།

བོད་སྐྱོར་ལས་དོན་སྤེལ་ནས་ལོ་་་་་
30སོང་རིང་།ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་་་
གྱིས་མ་དངུལ་འབོར་ཆེན་བཏང་ནས་་
མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་སྨན་བཅོས་་་་་
ཞབས་ཞུའི་རྨང་གཞིའི་སྒྲིག་བཀོད་
དང་ཁོར་ཡུག་ལེགས་གཏོང་ཐད་་
སྤྱད་དེ།སྔ་རྗེས་སུ་མངའ་རིས་་་
ས་ཁུལ་མི་དམངས་སྨན་ཁང་གི་
འགོ་ནད་སྨན་ཁང་དང་།120
མྱུར་སྐྱོབ་ལྟེ་གནས།ཕྱི་ནད་་
ཚན་ཁག་གི་ཕྱོཌ་བསྡུས་ཐོག་
བརྩེཌ་ཁང་ཆེན།ས་ཁུལ་་་
གྱི་ལྟེ་བའི་ཁྲག་ཉར་ས་་་་་་་་
ཚིགས།གསོ་རླུང་ས་་་་་་་་
ཚིགས།མཐོ་གནོན་་་་་་་
གསོ་རླུང་ཚང་སོགས་་་་་
བསྐྲུན་ཞིང་།གཤཌ་་་
བཅོས་ཁང་མང་པོར་

རིམ་སྤོར་དང་སྒྱུར་བཀོད་བྱས་པ་དང་།
ཉེན་ཆེ་དང་ཚབས་ཆེའི་ནད་ཕོག་པའི་་་་
ཕྲུ་གུ་དམར་འབྱར་སྐྱོབ་བཅོས་སོགས་་་་་
ལྟེ་གནས་ཆེན་པོ་ལྔ་འཛུགས་སྐྲུན་ལ་་་་་་་
སྐུལ་འདེད་བཏང་བ་རེད།
དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སྔ་རྗེས་སུ་ཁག་་
ཐེངས་9ཡི“ཚོགས་སྒྲིག་རྣམ་པའི”སྨན་་
བཅོས་བོད་སྐྱོར་ཤེས་ལྡན་པ་243དང་་་
རིམ་གསུམ་སྨན་ཁང་གི་ཁ་གཏད་རོཌ་་་་
སྐྱོར་གྱི་སྨན་བཅོས་ཤེས་ལྡན་པ་290
འདེམས་གཏོང་གིས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་
གྱི་སྨན་ཁང་8ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱས་པ་་་་་་་་
དང་། མངའ་རིས་ས་ཁུལ་མི་དམངས་་་་
སྨན་ཁང་དུ་སྙིང་ཁམས་ཁྲག་རྩའི་ནད་་་་
དང་། དབང་རྩའི་ཕྱི་ནད།བུད་མེད་་་་
བུ་བཙའ།བྱིས་ནད་ཚན་ཁག་སོགས་་་་་
གཙོ་གནད་ཚན་ཁག་གཏོད་རྒྱུར་སྐུལ་་་་་
འདེད་བཏང་བ་རེད།

2024ལོའི་ཟླ་9ཚེས་4

5

དཔལ་འབྱོར་ཐད་ནས་བོད་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་བྱས་པ།

ལོ་30ཡི་རིང་།ཧྲའན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་གྱིས་་
བོད་སྐྱོར་རྣམ་གྲངས་དང་མ་དངུལ་བརྩོན་་་་་་་་
ལེན་དང་དོན་འཁྱོལ་ཧུར་ཐག་བྱས་པ་དང་།
“ཚོགས་སྒྲིག་རྣམ་པའི”བོད་སྐྱོར་ལ་སྤྱི་་་་་་་་་་་
འདོམས་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་ཏང་ཀྲུང་་་་་་་་
དབྱང་གི་དམིགས་བསལ་ཐུགས་ཁུར་དང་་
རོགས་སྐྱོར་ཞིང་ཆེན་དང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁེ་་
ལས་དག་གི་བརྩེ་སེམས་ཟབ་མོ་མངའ་་་་་
རིས་མི་རིགས་ཁག་གི་མང་ཚོགས་ཀྱི་་་་་་་
སེམས་སུ་ཏན་ཏིག་ཟུག་པར་བྱས་ནས།
མངའ་རིས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་སྤུས་ཚད་
མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྒུལ་ཤུགས་་་
ཆེན་པོ་བསྣན་ཡོད།མངའ་རིས་ཀྱི་
ཧྲའན་ཤིས་ཚོད་ལྟའི་སློབ་གྲྭ་དང་།

སྒར་རྫོང་དང་སྤུ་ཧྲེང་རྫོང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཞིང་ལས་་
ཐོན་ལས་གླིང་།སྒར་རྫོང་དགུན་ས་ཤང་གི་ཞིང་་
འབྲོག་ཚན་རྩལ་ཐོན་ལས་གླིང་།བདེ་མཆོག་་་་་་་
གྲོང་ཚོ་དང་།གླང་དམར་གྲོང་ཚོ།སོག་སྟོད་་་་་་
གྲོང་ཚོ་སོགས་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་འབྱོར་འབྲིང་་་་་
གྲོང་ཚོ།སྤུ་ཧྲེང་རྫོང་གི་ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་་་་་་་་་་
འདུས་སྡོད་སྡེ་ཁུལ།སྒར་རྫོང་གཙོ་ཚོ་ཤང་གི་་་་་་
གཞུང་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིག་བཀོད་རིམ་སྤོར་ལས་གྲྭ།
སྤུ་ཧྲེང་རྫོང་ཞི་བདེ་གྲོང་ཚོའི་རྩམ་པ་ལས་སྣོན་་་་་
བཟོ་གྲྭ་སོགས་སྒྲིག་བཀོད་འཛུགས་སྐྲུན་རྣམ་་་་་་་་
གྲངས་གཙོ་གནད་དུ་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ།གྲོང་་་་
གསེབ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་དར་རྒྱས་དང་གྲོང་་་་་་་་
ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་མཐུན་སྦྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་་་་
སྐུལ་འདེད་ནུས་ལྡན་བཏང་བ་རེད།

སློབ་གསོའི་ཐད་ནས་བོད་སྐྱོར་གང་ལེགས་བྱས་པ།

སྨན་བཅོས་ཐད་ནས་བོད་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེན་བྱས་པ། མཐའ་སྲུང་མཐའ་བརྟན་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ།

①

②

③ ④

⑤ ⑥